

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

**ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH
ČECH V PRAZE**

Obecní úřad Květnice
starosta Stanislav Plocek
K Dobročovicům čp. 35
250 84, Květnice

Váš dopis čj. / ze dne:

Naše čj.:

NPU-321/71308/2023

Vyřizuje:

Ing. Hrdlička Otakar, Mgr. Koukalová Šárka

Spisový znak:

810.4

Praha, 17. 8. 2023

Květnice, kamenný mostek, na p. p. 732/2, na p. p. 584/3, na p. p. 732/15, k. ú. Květnice, okres Praha-východ – vyjádření Národního památkového ústavu ke stavebně technickému stavu a památkovým hodnotám

Vážený pane starosto, vážení zastupitelé obce,

Národní památkový ústav byl v rámci plánované rekonstrukce požádán o stanovisko ke stavebně technickému stavu a památkovým hodnotám kamenného mostku při nároží ulic K Dobročovicům a Ke Tvrzi v Květnici, který převádí místní komunikaci přes potok Výmolu.

Přesná datace není dosud známa, ale na základě typologických komparací je možné jeho vznik předpokládat do druhé poloviny 18. století (zřejmě na místě starší dřevěné konstrukce). V kamenné podobě je již zachycen na císařských otiscích katastrálních map z roku 1841.

Jedná se o jednopolový obloukový most o šíři 4, 72 m, vyžděný z lomového kamene na vápennou maltu. Je použit místní kámen - břidlice a pískovec. Zdivo bylo dodatečně spárováno cementovou maltou, která je rozetřena i na povrch. Oblouk o rozponu 4, 72 m a vzepětí v místě vrcholu klenby 2, 55 m nad korytem potoka evokuje valené klenby. Na mostu není patrné žádné vročení, ale je nutné podotknout, že na jeho návodní straně je vrchní část klenby zakryta novodobým železobetonovým nosníkem, který jej rozšiřuje, zřejmě v souvislosti s rozvojem automobilové dopravy a nutnosti zajištění průjezdu dvou automobilů najednou. Z toho důvodu se dochovalo kamenné zábradlí o šíři 0, 5 m pouze na povodní straně, i zde však bylo navýšeno vyžděním jedné řady tvárnic. Na ně ale byly opět vráceny původní kamenné krycí desky sedlového tvaru. Na druhé straně mostu je osazeno novodobé ocelové zábradlí. Křídla mostu z doby výstavby na nerozšířené straně byla částečně obetonována. Na druhé, rozšířené straně, byla doplněna vyžděním z jiného druhu kamene.

Koryto potoka pod stavbou je vyžděno z lomového kamene, u pat mostu překryto vrstvou betonu. Skrze koryto potoka procházejí dva dřevěné trámy, které jsou zapuštěné do opěr mostu a zřejmě pocházejí z doby jeho výstavby, jak bylo ověřeno provedenou sondou. Trámy jsou v místě koryta přerušeny a jejich funkce není zcela zřejmá. Mohlo by se jednat o pozůstatek jezu, který byl na návodní i povodní straně zpevněn trámy zapuštěnými do zdiva opěr. Jez mohl sloužit ke zpomalení toku vody a tím omezení degradace zdiva opěr.

Vlastní most je v dobrém technickém stavu, svědčícím o pravidelné údržbě. Nejsou patrné žádné stavebně technické závady. Částečně rozvolněné jsou krycí kamenné desky na dochovaném zábradlí. Ve znatelně horším stavu jsou železobetonové trámy tvořící rozšíření mostu. Zde dochází k odpadávání krycí vrstvy betonu, korozi výztuže. Koryto potoka je částečně zaneseno naplaveninami, kryjící beton je rozlámaný.

Vzhledem k tomu, že v současné době vlivem rozšiřování automobilové dopravy a zvýšeným nárokům na únosnost a šířku průjezdu těchto mostků výrazně ubývá, bylo by velmi důležité jej zachovat a opravit jako doklad historického vývoje těchto drobných kamenných staveb. Jelikož je v dobrém technickém stavu, nehrozí riziko jeho bezprostředního poškození a není nutná akutní oprava. Bylo by vhodné odstranit železobetonový nosník rozšiřující mostek degradující jeho vzhled a obnovit původní kamenné zábradlí včetně krycích desek. Při šíři mostu 4, 7 m a zábradlí o šíři 0, 5 m na obou stranách by průjezdný profil zůstal 3, 7 m což je více než požadovaných 3, 5 m pro zajištění průjezdu dle současných požadavků. Dále by bylo vhodné, pokud to bude možné, odstranit cementovou maltu z povrchu a spár a provést opravu spárování maltou z hydraulického vápna, odstranit náletovou zeleň z mostu a okolí, vyčistit koryto. V rámci čištění by měl být proveden průzkum kamenů v korytě. Vzhledem k tomu, že v minulosti byla v korytě nalezena jedna krycí kamenná deska, je možné, že při rozšíření jich bylo do potoka shozeno více. Dále doporučujeme odstranit betonovou krycí desku v korytě potoka, obnovit původní kamenný zához a provést sondy pro zjištění provedení zapuštěných dřevěných trámů do opěr, které by mohly osvětlit jejich účel.

Pokud by bylo nutné zvýšit únosnost mostu, jako možné řešení se nabízí vybudovat v jeho násypu skrytou železobetonovou desku, která nebude zatěžovat oblouk a přenesení zatížení mimo vlastní most. Současně by se opravila hydroizolace klenby, provedlo odvodnění a byl by zřízen nový povrch komunikace.

Kamenný mostek představuje hodnotnou technickou památku zřejmě z druhé poloviny 18. století, situovanou v historickém jádru obce Květnice, v přímé blízkosti významné a jediné zdejší kulturní památky - pozůstatků středověkého hradu ze 14. století. Urbanisticky významné je jeho funkční propojení se starou historickou přístupovou cestou na hrad. Mostek je ukázkou kvalitní řemeslné práce, dochované z převážné části v původní podobě bez výraznějších zásahů (kromě kamenného zábradlí na návodní straně, kde došlo k částečnému znehodnocení rozšířením železobetonovým nosníkem, který je ale odstranitelný).

Na stejném potoce Výmola je v sousedních Dobročovicích (ve styku katastrů tří obcí Úval, Dobročovice a Květnice) zachován mladší dvouobloukový silniční mostek z přelomu 18. a 19. století, který je již státem chráněnou kulturní památkou. I tato vazba je zajímavá a je dokladem vývoje mostních konstrukcí v této lokalitě.

Mezi středočeskými kulturními památkami bohužel nejsou kamenné mostky tohoto typu příliš zastoupeny. V současné době jsou často ohroženy mnohdy bezdůvodnými modernizačními zásahy nebo zcela zbourány. Nedávno byly demolovány například mostky v blízkých Vyšehořovicích, dále Klášterní Skalici nebo Tvoršovicích. Z kulturních památek z barokního období je ve Středočeském kraji podobného typu jen silniční mostek v zástavbě obce v blízkosti zámku v Radimi v okrese Kolín (rejst. č. 18360/2-840) a mostek v Libíně v okrese Příbram, který podobně jako v Květnici souvisel se starou historickou cestou na hrad Vysoký Chlumeč (památkově chráněn teprve od roku 2021, rejst. č. 106791). Z výše uvedených důvodů vyplývá, že jsou dnes již celkem vzácné.

Vzhledem k urbanistické poloze mostku v blízkosti pozůstatků hradu, zřejmé řemeslné kvalitě, se kterou souvisí dodnes dobrý stav historické konstrukce a ohroženému stavebnímu typu, doporučujeme ponechání pro budoucí generace a obnovu podle zásad památkové péče, která napravit jeho estetickou úroveň. Opravou do původní podoby by obec získala hodnotnou barokní památku, s vazbou na hradní areál. Rehabilitace by přispěla k zachování nejstaršího a tedy i nejceněnějšího místa v Květnici.

S pozdravem

PhDr. Vladislav Razím
vedoucí odboru evidence, dokumentace a IS